

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ· ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ·

ΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΩΣ

I. Ο πρώτος κώδικας πολιτικής δικονομίας του ελληνικού κράτους καταρτίστηκε επί βασιλείας του Βαυαρού Όθωνος, από ένα εκ των πλέον διακεκριμένων νομικών της εποχής εκείνης, τον Βαυαρό Καθηγητή Georg Ludwig von Maurer. Το γερμανικό κείμενο και η ελληνική μετάφρασή του¹ κυρώθηκαν με το βασιλικό διάταγμα της 2/14 Απριλίου 1834 «Περί πολιτικής διαδικασίας», το οποίο ετέθη σε ισχύ την 25 Ιανουαρίου 1835 με το β.δ. της 1^{ης} Ιανουαρίου 1835 «Περί της εποχής καθ' ην εμβαίνει εις ενέργειαν η νέα νομοθεσία». Εξ άλλου, έργο του ως άνω Αντιβασιλέως ήταν και ο νόμος της 21-1/2-2-1834 «Περί Οργανισμού των Δικαστηρίων και Συμβολαιογραφείων».

II. Οι ανωτέρω βασικοί νόμοι μεταγενεστέρως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με σειρά νομοθετημάτων, εκ των οποίων, άλλα μεν περιορίστηκαν στη μεταρρύθμιση ή κατάργηση ορισμένων διατάξεων ή θεσμών, άλλα δε, (όπως ο ν. ΓΦΝΔ/1910, ο νόμος περί δικηγόρων κλπ), είτε αντικατέστησαν ολόκληρα κεφάλαια των νόμων αυτών είτε εισήγαγαν νέους θεσμούς και νέες διαδικασίες².

III. Η ανωτέρω αναφερθείσα πολιτική δικονομία εισήχθη διαδοχικώς στις προσαρτηθείσες ελληνικές επαρχίες (Ιόνιες νήσοι, Θεσσαλία, Ήπειρος, Δωδεκάνησος) (βλ. ν. ΠΝ/1866, ΉΜ/1882, β.δ. της 19/20-3-1882, ν. ΔΡΛΔ/1913, ν. 147/1914, ν. 510/1947)³.

IV. Στην Κρήτη και μετά την ένταξή της στο ελληνικό κράτος (κατά το έτος 1913) εξακολουθούσαν να ισχύουν αφενός η πολιτική δικονομία της Κρητικής Πολιτείας (του έτους 1903), αφετέρου ο «Οργανισμός των Δικαστηρίων εν Κρήτη», του ίδιου έτους και εκ τρίτου, το αναφερόμενο στην αναγκαστική εκτέλεση Ε' βιβλίου της παλαιότερης κρητικής πολιτικής δικονομίας (του έτους 1880), όπως και μερικές διατάξεις της ειδικής δικονομίας των Κρητών (επίσης του έτους 1880). Κατά το έτος

¹ Η μετάφραση του γερμανικού κειμένου στην ελληνική γλώσσα έγινε από τον τότε Γραμματέα επί της Δικαιοσύνης, Κωνσταντίνο Σχινά.

² **Ράμμος**, Ελληνική πολιτική δικονομία, τ. I (έκδ. 1961) § 8 I σελ. 17-18. **Ο ίδιος**, Επιτομή Αστικού Δικονομικού Δικαίου, έκδ. 1975, § 6 σελ. 11-12. **Νίκας**, Πολιτική δικονομία, τ. I (έκδ. 2003) § 3 περιθ. αριθ. 1 σελ. 31-32. **Κεραμεύς**, Αστικό δικονομικό δίκαιο, τ. I (έκδ. 1983), § 10 I, II σελ. 41-44.

³ **Ράμμος**, ανωτ., § 8 VI σελ. 20.

1914, με το ν. 291/1941 θεσπίσθηκε η αναστολή της επεκτάσεως και στην Κρήτη της πολιτικής δικονομίας του Maurer⁴.

V. Το έτος 1911 συνεστήθη επιτροπή προς ανακαίνιση ολόκληρης της δικαστικής νομοθεσίας (και της πολιτικής δικονομίας, αλλά και του οργανισμού των δικαστηρίων), η οποία έθεσε ως βάση κυρίως τους περί δικονομίας νόμους της Γερμανίας και της Αυστρίας. Κατά το έτος 1934 δυνάμει του ν. 5741/1934 συνεστήθη πενταμελής επιτροπή προς σύνταξη νέου κώδικα πολιτικής δικονομίας. Η επιτροπή αυτή συνέχισε το έργο της και μετά την ισχύ του αν.ν. 1487/1938 μέχρι το έτος 1941, οπότε και καταργήθηκε. Κατά το έτος 1944, με υπουργική απόφαση, καθώς και κατά το έτος 1949, δυνάμει του άρθρου 8 του ν. 935/1949 ανασυνεστήθη η επιτροπή αυτή, η οποία περάτωσε το έργο της κατά το έτος 1956, οπότε και δημοσιεύθηκε το Σχέδιο της Συντακτικής Επιτροπής. Παράλληλα, από των αρχών του έτους 1955 είχε συσταθεί αναθεωρητική επιτροπή, στην οποία είχε ανατεθεί η αναθεώρηση του ως άνω Σχεδίου. Η τελευταία αυτή επιτροπή η οποία λειτούργησε μέχρι και το έτος 1960, οπότε και περάτωσε το έργο της⁵.

VI. Στη συνέχεια, το σχέδιο πολιτικής δικονομίας που εκπόνησε νέα επιτροπή, κατέστη η ισχύουσα τότε πολιτική δικονομία, δυνάμει του αν.ν. 44/1967, η οποία άρχισε να ισχύει από 16 Σεπτεμβρίου 1968, δυνάμει του ακροτελεύτιου άρθρου του Εισαγωγικού αυτού Νόμου.

VII. Τέλος, το μήνα Φεβρουάριο 1971 συγκροτήθηκε νέα επιτροπή για την τροποποίηση της πολιτικής δικονομίας. Οι προτάσεις της επιτροπής αυτής νομοθετήθηκαν με το ν.δ. 958/1971 «Περί τροποποιήσεως του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας και του Εισαγωγικού αυτού Νόμου», το οποίο άρχισε να ισχύει από 1^{ης} Οκτωβρίου 1971. Το διάταγμα αυτό αποτελεί κατά βάση τον ισχύοντα ήδη Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, μολονότι έχει έκτοτε υποστεί πλείστες όσες τροποποιήσεις με σωρεία νομοθετημάτων.

VIII. Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας μεταγλωτίσθηκε στο γραμματικό και συντακτικό τυπικό της δημοτικής, (όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 2 § 2 ν. 309/1976), από ειδική επιτροπή, δυνάμει του ν. 1406/1983. Υπενθυμίζεται ότι το μονοτονικό σύστημα στη σύνταξη των νομικών κειμένων, δικαστικών αποφάσεων, εισαγγελικών προτάσεων, διατάξεων, συμβολαιογραφικών εγγράφων και κάθε είδους πράξεων, επεβλήθη δυνάμει του άρθρου 2 ν. 1228/1982 και το δ. 297/1982.

⁴ Ράμμος, ανωτ., § 8 VI σελ. 20. Κεραμεύς, ανωτ., § 10 III σελ. 44-45 επ.

⁵ Ράμμος, ανωτ., § 9 σελ. 21-23. Νίκας, ανωτ., περιθ. αριθ. 2 και 3, σελ. 32-33. Κεραμεύς, ανωτ., § 10 III σελ. 45 επ.

IX. Η πολιτική δικονομία του Maurer παρείχε δυνατότητα προσωρινής δικαστικής προστασίας, με τα αποκαλούμενα αφενός «προφυλακτικά» κι αφετέρου «προσωρινά μέτρα» (βλ. τα άρθρα 618 § 1, 626, 627, 1025-1029 και 634-639». Για την προσωρινή προστασία επί προσβολών της νομής, προέβλεπε το άρθρο 490 εδάφ. 2ς' της πολιτικής δικονομίας, καθώς και ο ν. ΓΨΖ/1911⁶.

Από την εισαγωγή του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, καταργήθηκαν, εκτός άλλων και όλες οι διατάξεις του προϊσχύσαντος δικαίου, περί προσωρινών και προφυλακτικών μέτρων (άρθρο 39 εδάφ. α' ΕισΝΚΠολΔικ).

X. Ο δωδεκάδελτος νόμος (lex duodecium tabularum) (προκλασσική περίοδος του ρωμαϊκού δικαίου) αγνούσε παντελώς το θεσμό της νομής. Αυτή, ως αυτελής θεσμός, θα πρέπει να δεχθούμε ότι εμφανίστηκε κατά το, μετά το έτος 367 π.Χ., χρονικό διάστημα, όταν ιδρύθηκε ο θεσμός των Πραιτόρων, δεδομένου του ότι η διά παραγγελμάτων προστασία και η περαιτέρω διαμόρφωση αυτής, είναι έργο της πραιτορικής δικαιοδοσίας⁷.

Στο ρωμαϊκό δίκαιο, μέχρι και την κλασσική περίοδο, νομή νοούνταν μόνον επί ενσωμάτων πραγμάτων (D. 41,2.3, pr. Παύλος, «Possideri autem possunt quae sunt corporalia»). Από την μετακλασσική περίοδο και ιδίως από τον Ιουστινιανό, αναγνωρίζεται και νομή ασωμάτων πραγμάτων και δη εμπραγμάτων δικαιωμάτων (quasi possessio possessio iuris)⁸.

Η κλασσική περίοδος του ρωμαϊκού δικαίου, (περίοδος των νομοδιδασκάλων), συνήνητησε τη νομή ως πραγματική κατάσταση (res facti), εν αντιθέσει προς την κυριότητα (mancipium), η οποία αποτελεί την έννομη εξουσία. Οι Ρωμαίοι έφθασαν στην έννοια της νομής διχάζοντας την έννοια της κυριότητας, την οποία αδυνατούσαν να

⁶ Βλ. ειδικότερα, **Αποστολόπουλο**, Ο Πρόεδρος Πρωτοδικών, έκδ. 1960, Γενική Εισαγωγή § § Β, Γ σελ. 5-7, Κεφάλαιον Α' Τμήμα Δεύτερον σελ. 311 επ., Τμήμα Τρίτον σελ. 504 επ. και Κεφάλαιον ΙΑ' § 460-461. **Ράμμο**, Ελληνική ΠολΔ, τ. Τρίτος, (έκδ. 1960), § 14 σελ. 67 επ. **Τζιφρα**, Ασφαλιστικά μέτρα, (έκδ. 1976), σελ. 377. **Κιτσικόπουλο**, Πολιτική δικονομία, τ. Ε' (έκδ. 1946) υπό το άρθρο 633 § 4 σελ. 5196).

⁷ Βλ. **Κυρ. Γεωργίου**, «Σχέσεις δικαιωμάτων και αγωγών νομής και κυριότητας. (Η ιστορική καταγωγή των θεσμών αυτών και η σημερινή κοινωνική εμβέλειά τους)», (Εισήγηση στο 23^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων, Μήθυμνα Λέσβου 11-14 Σεπτεμβρίου 1997), στα Πρακτικά του Συνεδρίου, υπό τον τίτλο «Οι εμπράγματα αγωγές», (εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, 1999), σελ. 43 επ. και ιδίως στο Κεφ. 2^ο, § II Α σελ. 50 και στην Ελλ-Δνη 39 σελ. 1747 επ.

⁸ **Γκόφας**, Εισηγήσεις ρωμαϊκού δικαίου, III (έκδ. 1976) § 32 I σελ. 127.

αντιληφθούν διακεκριμένη από το αντικείμενό της⁹. Οι Ρωμαίοι δεν είχαν αναπτύξει θεωρία ούτε περί νομής¹⁰ ούτε περί δικαιώματος¹¹. Κατά το Ιουστινιάνειο δίκαιο, η νομή είναι εξουσιαστική σχέση προσώπου προς πράγμα¹².

Ο προσδιορισμός των συνθηκών, υπό τις οποίες δημιουργήθηκε η ρωμαϊκή *possessio*, ως θεσμός αυτοτελής και ανεξάρτητος της κυριότητας, υπήρξε δυσχερής, ελλείψει αναμφισβητήτων μαρτυριών επί του ζητήματος αυτού.

Σχετικώς, διατυπώθηκαν οι ακόλουθες θεωρίες :

(α) *Η θεωρία του Niebuhr (Ager publicus).*

Το ρωμαϊκό κράτος είχε γίνει κύριος απέραντων εκτάσεων, (που αποτελούσαν τη δημόσια γη), από πολεμικές κατακτήσεις και δημεύσεις ιδιωτικών περιουσιών. Το Κράτος παραχωρούσε τμήματα της δημόσιας αυτής ιδιοκτησίας σε ρωμαίους ιδιώτες, δυνάμει ειδικών παραχωρήσεων. Των εκτάσεων αυτών, κύριος παρέμενε πάντοτε το Κράτος, γι' αυτό και είχε το δικαίωμα της ελεύθερης ανακλήσεως των γενομένων παραχωρήσεων' αντιστοίχως, ο παραχωρησιούχος ιδιώτης αποκτούσε μόνο πραγματική εξουσίαση του κλήρου, χωρίς όμως και να μπορεί να γίνει κύριος αυτού με *usucapio* (χρησικτησία). Η παραχώρηση δημόσιας γης γίνονταν στην αρχή, σε πολεμιστές και βραδύτερα σε πατρικίους και πληβείους. Ο κληρούχος ασκούσε επί του κλήρου πραγματική απλώς εξουσία, που ονομάζονταν *possessio*, ο δε κληρούχος αποκαλούνταν *possessor*. Με την πάροδο του χρόνου, η *possessio* άρχισε να αποβάλλει τον αρχικό ως άνω χαρακτήρα της. Η αρχική παρακλητική παραχώρηση του κλήρου προσέλαβε – μολοντί ανακλητή – διαρκή χαρακτήρα και ο παραχωρηθείς από το Κράτος κλήρος άρχισε να μεταβιβάζεται *quasi iure hereditationis* (οιονεί κληρονομικώ δικαιώματι) στους κληρονόμους του κληρούχου. Κατά τον **Niebuhr** συνεπώς, η ρωμαϊκή *possessio*, κατά την αρχική μορφή της, ήταν εξουσίαση δημοσίου κτήματος από ιδιώτη, ελευθέρως ανακλητή από τον παραχωρησιούχο (Ρωμαϊκό Δήμο) και κύριο του κτήματος αυτού ήταν, επομένως, σχέση δημοσίου δικαίου, είχε ως αντικείμενο μόνον ακίνητο και δεν οδηγούσε σε κτήση κυριότητας επ' αυτού με *χρησικτησία*.

Τη θεωρία αυτή υιοθέτησε και ο γερμανός πανδεκτιστής του 19^{ου} αιώνα Friedrich Carl von Savigny, εισηγητής της αποκαλούμενης «ιστορικής σχολής του δικαίου».

β) *Η θεωρία του Albetario (Ager gentilius).*

⁹ Ταμπάκης, Η νομή ως διοίκηση, (έκδ. 1992), περιθ. αριθ. 275.

¹⁰ Πετρόπουλος, Ιστορία και εισηγήσεις του ρωμαϊκού δικαίου, (έκδ. 1996), σελ. 266.

¹¹ Πετρόπουλος, ανωτ., § 39 σελ. 344 επ. και § 44 σελ. 383 υποσημ. αριθ. 18.

¹² Θηβαίος, Το δίκαιον της νομής, τ. 1^{ος} Μέρος 1^ο, Τμήμα Β' § 5 XII σελ. 225/6.

Κατά τη θεωρία αυτή, η αφετηρία της *possessio* θα πρέπει να αναζητηθεί στις παραδοχές περί «γένους-gens», η οποία – κατά τα δόγματα της κοινωνιολογίας – έπεται της πρωτόγονης κοινοκτημοσύνης, προηγείται όμως του θεσμού της ατομικής ιδιοκτησίας. Την οικογενειακή ιδιοκτησία διοικούσε ο γενάρχης. Αυτός τη διένειμε κατά παράκληση στις οικογένειες που συγκροτούσαν το γένος, οι οποίες περαιτέρω τη διένειμαν στα μέλη τους. Οι κληρούχοι αυτοί, συνεπώς, αποκτούσαν μόνο πραγματική εξουσία επί του κλήρου, προς προστασία του οποίου είχαν παραχωρηθεί τα παραγγέλματα (*interdicta*), τα οποία είχαν θρησκευτική προέλευση και επομένως, και η νομή είχε θρησκοπολιτική αφετηρία. Η ιδιοκτησία πάντως του κλήρου, παρέμεινε καθ' όλη τη διάρκεια της παραχωρήσεως, στο γένος.

γ) *Η θεωρία του Pucta*

Κατά τη θεωρία αυτή, η νομή απέκτησε αυτοτέλεια απέναντι στην κυριότητα, λόγω της ανάγκης να προσδιορισθεί – κατά τη διαδικασία της τακτικής αγωγής = ποιος από τους διαδίκους είναι ενάγων και ποιος εναγόμενος, γεγονός ουσιώδους σημασίας, τόσο εν σχέσει προς το βάρος αποδείξεως, όσο και εν σχέσει προς τις συνέπειες της αδυναμίας του διαδίκου να ανταποκριθεί στο βάρος αυτό. Κατά την αρχαιότερη διαδικασία της *legis actione sacramento in rem*, ελάμβανε χώρα η ειδικότερη διαδικασία των *vindiciae*, κατά την οποία ο πραίτωρ παραχωρούσε προσωρινώς τη νομή σε εκείνον από τους διαδίκους, οποίος – κατά την πρόχειρη εκτίμηση των πραγμάτων – εξουσίαζε το πράγμα ανεπιλήπτως, μέχρι να κριθεί τελεσιδίκως το ζήτημα της επ' αυτού κυριότητος¹³.

Προσωρινό μέτρο αποτελούσε ο θεσμός της εισπομπής στην κληρονομία του ρωμαϊκού δικαίου. Με αυτήν, μετά σύντομη διαδικασία, εισέρχονταν στην κληρονομία, επί μεν της εξ αδιαθέτου διαδοχής, εκείνος που απεδείκνυε το εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμά του, με το *interdictum quorum bonorum* (v. 1 Κώδ. 8.2) και, επί της εκ διαθήκης διαδοχής, εκείνος που είχε εγκατασταθεί ως κληρονόμος με διαθήκη εξωτερικώς έγκυρη, με τη *missio Hadriana* (v. 3 Κώδ. 6.33)¹⁴.

Ειδικότερα, στο ρωμαϊκό δίκαιο, η νομή προστατεύονταν προσωρινώς με τα παραγγέλματα (*interdicta*).

¹³ Βλ. σχετικώς, **Θηβαίο**, ανωτ., Το δίκαιον της νομής, τ. 1^{ος} Μέρος 1^ο, Τμήμα Β' § 3 σελ. 108 επ. **Πετρόπουλο**, ανωτ., § 74 υποσημ. αριθ. 10, σελ. 638. **Γκόφα**, ανωτ., 32 I (γ) σελ. 127 επ.

¹⁴ **Αποστολόπουλος**, ανωτ., § 394 σελ. 507. **Κιτσικόπουλος**, ανωτ., υπό το άρθρο 633 § 1 σελ. 5194.

Ονομάσθηκαν παραγγέλματα, για τον ακόλουθο λόγο : Επί των διαφορών της νομής, (εφ' όσον ίσχυε η *ordo judicorum privatorum*, δηλαδή η κοινή τάξη των διαδικασιών), ο Πραίτωρ προς αποφυγή βιαιοπραγιών μεταξύ των διαδίκων, δυνάμει του *imperium* αυτού, καλούσε συνοπτικώς αυτούς, κατόπιν αιτήσεως κάποιου από αυτούς, προς ενώπιόν του ανάπτυξη της υποθέσεως. Μετά την ανάπτυξη αυτή, δεν όριζε αμέσως δικαστή (*judex*) προκειμένου αυτός να επιληφθεί αμέσως της υποθέσεως, **παρά έλυνε αυτός προσωρινώς τη διαφορά**, εκδίδοντας παράγγελμα, δηλαδή διαταγή επιτακτική (*decretum*) ή απαγορευτική (*interdictum*) προς τον εναγόμενο, με το οποίο παρήγγελε προς αυτόν ή ν' απέχει από κάθε διατάραξη ή (μετά προηγούμενη εκκαθάριση από τον αρμόδιο εκτιμητή - *arbitrum*) ν' αποδώσει ή ν' αποκαταστήσει [N. 52 § 6 Πανδ. (44-7), Βασιλ. ΝΒ α' 51]. Και εάν μεν ο εναγόμενος υπήκουε στο παράγγελμα, ουδεμία άλλη διαδικασία εγένετο και αυτή περατώνονταν συνοπτικώς [N. 6 § 2 Πανδ. (42.2.), Θεοφ. Δ' ιε' πρ.]. Εάν όμως ο εναγόμενος δεν υπήκουε, αλλ' αρνούνταν τη νομή του ενάγοντος ή το ανεπίληπτο αυτής ή την διατάραξη, τότε άρχιζε η τακτική διαδικασία και η δίκη ελάμβανε τη συνήθη πορεία της. Δηλαδή ο πραίτωρ διόριζε δικαστή, στον οποίο παρέπεμπε τη διαφορά. Στην περίπτωση αυτή **επιδίκαζε προσωρινώς τη νομή του πράγματος** σε εκείνον από τους διαδίκους, ο οποίος - πλειοδοτώντας - προσέφερε ως εισόδημα του ακινήτου, το μείζον ποσό (*fructus licitatio*).

Μετά την κατάργηση της *ordo judicorum privatorum*, δηλαδή όταν έπαυσε η έκδοση τύπων (*formula*) και εξέλιπε η παραπομπή της υπόθεσης από τον Πραίτορα στους δικαστές, **εξέλιπε αναγκαίως και ο ανωτέρω προσωρινός κανονισμός της υποθέσεως από τον Πραίτορα** (Θεοφ. Δ' ιε' 4). Παρέμεινε όμως και μετά ταύτα, η συνοπτικότητα της διαδικασίας, η οποία εισήχθη στις νεότερες νομοθεσίες και στην ελληνική (άρθρα 629 έως και 632 της προϊσχύσασας Πολιτικής Δικονομίας). Και ναι μεν μεταγενεστέρως (διά του ν. 206/1914), καταργήθηκε η διαφορά μεταξύ συνοπτικών αφενός και συνήθων δικών, αφετέρου, όμως οι δίκες αυτές υπό την ισχύ της Πολιτικής Δικονομίας του *Mauger*, κρίνονταν με ιδιαίρουμες διατάξεις αυτής (βλ. το άρθρο 630 αυτής, κατά την οποία η δικαστική κρίση σχηματίζεται επί τη βάσει βεβαιώσεων και όχι τακτικών αποδείξεων, καθώς και τις διατάξεις των άρθρων 629-632)¹⁵.

Περαιτέρω, τα παραγγέλματα αυτά διακρίνονταν σε τρία είδη, ανάλογα με τον σκοπό που επιδίωκαν : (α) Τα διατηρητικά της νομής παραγγέλματα (*interdicta retinenta possessionis*, είδος των οποίων ήταν το *interdictum uti possidetis*), (β) τα ανακτητικά της νομής παραγγέλματα (*interdicta recuperande possessionis*, είδη των οποίων ήταν το *interdictum und vi* και το *interdictum de precario*) και (γ) τα

¹⁵ **Κιτσικόπουλος**, ανωτ., σελ. 5195.

κτητικά της νομής ή περί δρακτέας νομής παραγγέλματα (interdicta adipiscendae possessionis). Τοιαύτα ήταν το Σαλβιανό παράγγελμα (interdictum Salvianum), το περί παραπομπής στη νομή της κληρονομίας (interdictum quorum bonorum), η παραπομπή εκ του Αδριανείου δόγματος (missio Hadriana), καθώς και το παράγγελμα του κληρονόμου κατά του αυτογνωμόνως λαβόντος τη νομή ή την οιονεί νομή (quasi possessio) του κληροδοτηθέντος κληροδόχου (interdictum quod legatorum)¹⁶.

Από τον 13^ο μ.Χ. αιώνα, για την πρόληψη των συγκρούσεων και βιαιοπραγιών, που προέκυπταν από τις περί νομής διαφορές, θεσπίσθηκε στη Δυτική Ευρώπη σύντομη προπαρασκευαστική διαδικασία προσωρινής ρυθμίσεως της νομής (possessorium summarium). Η διαδικασία αυτή εισήχθη στις νομοθεσίες όλων των κρατών, ισχύει δε κατά βάση και στη χώρα μας¹⁷.

¹⁶ **Κιτσικόπουλος**, ανωτ., σελ. 5194. **Γκόφας**, ανωτ., § VI σελ. 135 επ.

¹⁷ **Αποστολόπουλος**, ανωτ., § 394 σελ. 507.